

Oplegnotitie

Onderwerp	ontwikkelingen onderwijsachterstandenbeleid
Portefeuillehouder	wethouder Meijers
Datum	23 november 2020
Bijlagen	- beleidsplan tegen onderwijsachterstanden; 'Samen de juiste dingen goed doen' - inspectierapport van de Inspectie van het Onderwijs

Geachte leden van de raadsadviescommissie Sociaal Domein,

Inleiding

De gemeenteraad heeft op 9 december 2019 het beleidsplan tegen onderwijsachterstanden vastgesteld. Bij deze vaststelling heeft het college in de raadsnota aangegeven uw raad via de raadsadviescommissie Sociaal Domein jaarlijks op de hoogte te houden van de ontwikkelingen binnen dit onderwijsachterstandenbeleid. Dit zullen wij in deze oplegnotitie doen. Volledigheidshalve is het beleidsplan aan deze oplegnotitie toegevoegd.

Inhoudsopgave van deze oplegnotitie:

Situatieschets

Inspectie van het onderwijs

Stand van zaken per onderdeel

Aanbod

Bereik

Toeleiding

Doorgaande lijnen

Resultaatafspraken en monitoring

VVE coördinatie en op gemeentelijk niveau

Ouderbetrokkenheid

Financiën

Conclusie

Situatieschets

Na de vaststelling in december van het beleidsplan 'Samen de juiste dingen goed doen' welke in samenwerking met het onderwijs, de jeugdgezondheidszorg en de peuteropvang is opgesteld, is gestart met de implementatie van het beleid, welke na de zomer in 2020 zou starten.

Ondanks de coronacrisis is er geen uitstel geweest van de start van het beleid. Sinds 1 augustus ligt er een aanbod dat voldoet aan de wettelijke vereisten. Echter we zijn niet op het punt dat we graag hadden willen bereiken. We hadden graag, een jaar na vaststelling van het beleid, verder willen zijn. Logischerwijs is de planning door corona niet behaald. Sommige onderdelen welke behoren bij de implementatie zijn nog niet afgerond, denk hierbij aan het foldermateriaal, de locatieplannen, resultaatafspraken en de opzet van de pilotprojecten.

Inspectie van het Onderwijs

In maart van dit jaar heeft de Inspectie van het Onderwijs een nulmeting verricht op het gemeentelijk beleid voor onderwijsachterstanden. Zoals uw commissie weet, krijgen wij sinds vorig

jaar onderwijsachterstandsbudget welke verantwoord moet worden, financieel, maar ook beleidsmatig. Voor dit laatste heeft de inspectie een blik geworpen op ons beleidsplan en is gesprekken aangegaan met de wethouder en de beleidsambtenaar. Het rapport van de inspectie is bijgevoegd. Hierin leest u dat de gemeente verplicht is te voldoen aan 6 wettelijke onderdelen. Op de zes verplichte onderdelen is slechts 1 onderdeel als onvoldoende beoordeeld, zijnde de resultaatafspraken. We hadden ten tijde van de inspectie, 3 maanden na vaststelling van het beleid en in het begin van de coronacrisis, nog geen vastgestelde resultaatafspraken. De inspectie maakt in haar rapport zelf al de nuancering dat we daar wel mee bezig zijn en het beleid pas is vastgesteld. Dit heeft geleid tot een opdracht van de inspectie om dit uiterlijk 1 april 2021 geregeld te hebben. Verderop in deze notitie kunt u lezen hoe ver we hier nu mee zijn.

Vervolgens heeft de inspectie ook nog een oordeel gegeven op 7 niet verplichte onderdelen. Hiervan zijn er 3 gekwalificeerd als 'kan beter'.

Ouderbetrokkenheid (1) is bij ons nog niet gestart en er is inderdaad nog onvoldoende projecten en pilots genoemd die we willen gaan gebruiken. Dit zullen we gaandeweg het proces moeten gaan ontdekken en toepassen.

De interne kwaliteitszorg (2), er zouden meer kwalitatieve afspraken gemaakt moeten worden met de scholen. Daarop hebben we de locatieplannen aangepast. Verderop leest u hier meer over. Systematische evaluatie en verbetering (3) uiteraard hebben we dat nog niet gedaan. We zaten in maart 2020 immers in de implementatiefase. We hebben wel ideeën hoe dit te doen en met een goede monitor, kunnen we goed sturen op verbeteringen. Verderop leest u hoe we die beleidscyclus van evaluatie en verbetering met een goede monitor gaan vormgeven.

Hierna volgt per onderdeel, zoals aanbod, bereik, communicatie met ouders, ouderbetrokkenheid, monitoring en resultaatafspraken de stand van zaken.

Stand van zaken per onderdeel

Hieronder zal er per onderdeel, zoals ook in het beleidsplan benoemd, de stand van zaken worden weergegeven. Deze oplegnotitie is in oktober opgesteld. Omdat er hard doorgewerkt wordt op dit beleidsterrein, zal er ten tijde van de behandeling in uw commissie al meer zaken op orde zijn.

Aanbod

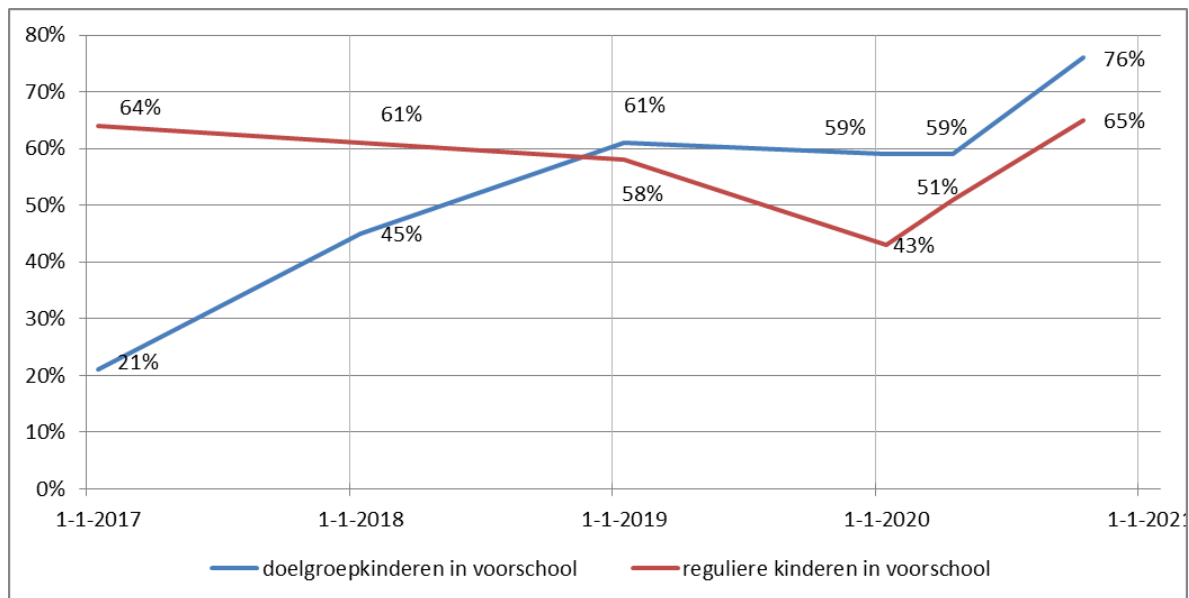
Bij wet is elke gemeente verplicht om per 1 august 2020 een aanbod te leveren aan peuters en doelgroeppeuters. Dit aanbod is vastgelegd in het beleidsplan en tijdig gerealiseerd. Hiervoor zijn in juni 2020 ondersteunende Nadere Regels voor subsidie vastgesteld door het college. Zoals met de raad afgesproken zal het aanbod zijn; 8 uur peuteropvang voor alle kinderen van 2-4 jaar en een extra gratis 8 uur per week voor doelgroepkinderen in de leeftijd 2,5 tot 4 jaar.

Deze Nadere regels worden jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld met de dan geldende uurprijs en ouderbijdragetabel. Zo gaan ouders met de laagste inkomens in 2021 slechts 34 cent per uur betalen en de hoogste inkomens 5,64. Dit betekent dat als je een doelgroepkind hebt en je behoort tot de laagste inkomensgroep, je wekelijks €2,72 betaalt voor 16 uur VVE peuteropvang.

Door het teruglopende aantal peuters dat de peuteropvang bezoekt in Sibbe is gekozen voor een samenwerking met de peuteropvang van Berg en Terblijt. Sibbe heeft onvoldoende peuters om 4 dagen per week open te zijn, maar wil wel graag een volwaardig VVE aanbod bieden in die drie dagen en daarmee in aanmerking komen voor een VVE licentie en bijbehorende subsidie. Peuters krijgen in Sibbe dus maximaal 3 dagen een gekwalificeerd VVE programma van VVE opgeleide meesters en juffen. Een vierde dag kunnen zij volgen in Berg en Terblijt.

Bereik

Het bereik van de peuters in Valkenburg aan de Geul hebben we middels een grafiek inzichtelijk proberen te maken. Laatste teldatum die verwerkt is, is 1 oktober 2020. We gaan nu vier maal per jaar dit bereik analyseren.

Onze ambitie is om eind 2022 minimaal 75% van de doelgroepkinderen in een gecertificeerde voorschoolse voorziening te hebben. Vervolgens dit de jaren daarna op 80% te krijgen en minimaal te behouden. Hier zijn we al goed naar op weg. Van de kinderen die nu niet op een gecertificeerde voorschoolse voorziening zitten, hebben we inzichtelijk gemaakt waarom dit zo is. In absolute getallen betreft het 10 kinderen, waarvan 3 verhuisd zijn, 4 opvang hebben elders (gastouder, buiten de gemeente of een medisch kinderdagverblijf), 1 wordt binnenkort geplaatst en met de ouders van 2 kinderen wordt nog geprobeerd hen te overtuigen van het nut en noodzaak van de VVE peuteropvang als beste voorbereiding op de basisschool.

Toeleiding

De toeleiding door het consultatiebureau is constant qua aantallen. Daarnaast zetten we logopedische screening in om eventuele niet geïndiceerde kinderen die door de mazen van het 'vangnet consultatiebureau' zijn geglipt, toch te indiceren. Dit heeft een geruime tijd stil gelegen in de corona crisis en proberen we nu binnen de richtlijnen van het RIVM en de lokale partners weer op te pakken.

Om het bereik te vergroten is de communicatie met ouders ook belangrijk. Omdat we vooral de ouders van doelgroepkinderen willen bereiken, hebben we geprobeerd de communicatie daarop aan te passen. Daarom hebben we een info-graphic filmpje ontwikkeld over het nut en de noodzaak van peuteropvang. Daarnaast is er foldermateriaal in ontwikkeling in dezelfde stijl als het filmpje. Daarbij is zowel de film als het foldermateriaal, naast het Nederlands, ook beschikbaar in het Arabisch en Engels.

Het filmpje wordt ingezet bij het consultatiebureau, waar 98% van alle ouders komen. Het is ter ondersteuning in het gesprek en om later nog eens terug te kijken. Uiteraard wordt het ook breed verspreid, maar de echte kerngroep bereiken we bij het consultatiebureau.

Ten tijde van het opstellen van deze notitie wordt de laatste hand gelegd aan het filmpje. We hopen u in december, tijdens de vergadering, dit filmpje te kunnen laten zien.

Doorgaande lijnen

Met de voorscholen en de scholen is gesproken over hun inzet voor doorgaande lijnen en samenwerking op het gebied van leerlijnen zoals eenzelfde lesprogramma, ondersteuning en zorg zoals de inzet van knooppunten en de interne kwaliteitszorg, zoals de inzet van een vve coördinator en het opstellen van een plan om tot samenwerking te komen binnen een kindcentrum.

De inspectie had voornamelijk op dit laatste punt een opmerking en gaf daarbij aan veel meer kwaliteitsaspecten te willen zien. Dit hebben we opgenomen in de locatieplannen zodat daarin inzichtelijk wordt gemaakt op welke onderdelen kwalitatieve inzet is om te komen tot een beter resultaat voor de kinderen.

Daarnaast hebben we afspraken gemaakt hoe een samenwerkend kindcentrum (SKC) elkaar opzoekt en met elkaar samenwerkt. Dit gaan we in een jaarlijkse cyclus vastleggen.

Hierbij valt op dat we niet praten over een integraal kindcentrum, maar een samenwerkend kindcentrum. Integraal Kindcentrum is landelijk een begrip. Volgens de landelijk gehanteerde definitie is een Integraal Kindcentrum een voorziening waarin school en kinderopvang eventueel aangevuld met welzijnsorganisaties zijn samengevoegd tot één organisatie met één team en één management. Gebleken is dat het samenvoegen van opvang en onderwijs onder de huidige wetgeving enorm veel inspanning vergt of in het geheel niet mogelijk is.

Met de naam Samenwerkend Kindcentrum brengen wij tot uitdrukking dat de focus ligt op de structurele samenwerking tussen instellingen en niet op het komen tot één juridische entiteit.

Er wordt een breed aanbod gerealiseerd tijdens en buiten openingstijden van het SKC rondom de domeinen:

1. Taal en lezen
2. Sport en bewegen
3. Voeding
4. Welbevinden

Er wordt samenwerking gezocht met partners om dit aanbod te kunnen realiseren.

Ten tijde van het opstellen van deze notitie is het voorstel om de volgende onderwerpen in dit schooljaar op te pakken. Dit zal nog bekrachtigd moeten worden in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de betrokken partners eind november.

Het zijn de onderwerpen:

1. In samenwerking met Heuvelland Bibliotheken komen tot een aanbod gericht op het stimuleren de lees- en taalontwikkeling van kinderen. **Dit in samenwerking met de coördinator jeugdzaken van de bibliotheek.**
2. Met betrokken partners opstellen van en uitvoering geven aan het uitvoeringsplan 2020-2021 Lokaal Sportakkoord.
3. Doortonwikkeling van de knooppunten basisonderwijs en verbreden knooppunt naar voorscholen.
4. Logopedische screening en monitoring.
5. Inzet combinatiefunctionaris Sport en Cultuur.
6. Samen met gemeente invulling hoofdstuk zorgondersteuning in het nieuwe schoolondersteuningsprofiel.
7. komen tot een taalklas bij OBS Broekhem.
8. Uitvoering geven aan de inspanningsverplichtingen horen de bij de resultaatafspraken en peutermonitor van het onderwijsachterstandenbeleid.

Deze laatste verwijst naar de resultaatafspraken waarover u hieronder meer kunt lezen.

Resultaatafspraken en monitoring

In het kader van het beleid tegen onderwijsachterstanden zijn wij als gemeenten bij wet verplicht prestatieafspraken te maken met de voorscholen (peuteropvang) en vroegscholen (groep 1 en 2 van het basisonderwijs). Vervolgens willen we de prestaties die behaald worden kunnen monitoren en zo het effect van ons beleid inzichtelijk maken. Vanuit de beleidscyclus kunnen we dan evalueren en bijstellen indien nodig.

Er is een werkgroep actief die zich bezig houdt met de prestatieafspraken en de monitoring van de prestaties in de VVE (voor- en vroegschoolse educatie). Ten tijde van schrijven van deze oplegnotitie zijn er door een werkgroep resultaatafspraken met voorschool en scholen gemaakt. Deze resultaatafspraken gaan gelden voor Maastricht-Heuvelland en zijn tweeledig.

Ten eerste omschrijven ze de onderdelen waar betrokken partijen zich in de uitvoering van VVE op gaan inzetten, denk daarbij aan samenwerking, warme overdracht, doorgaande leerlijnen, kwaliteit van personeel en lesmethodes. Elke gemeente kan hierbij accenten leggen welke extra aandacht nodig hebben voor haar specifieke scholen en diens populatie.

Ten tweede zijn er na te streven resultaten beschreven. Hierbij wordt inderdaad 'na te streven' genoemd. Je kan immers een school niet afrekenen op de resultaten van kinderen, echter wel op de inzet die ze hebben gehad om het beste uit een kind te halen. Soms is het beste resultaat dat een kind geen onvoldoende haalt, maar een zes. Daarbij willen we geen consequenties verbinden aan mindere prestaties. Dat doet de Inspectie van het Onderwijs richting de scholen. Wel zouden we graag met scholen in gesprek gaan over resultaten en of we door ondersteuning op bepaalde gebieden de inzet kunnen vergroten en hopelijk het resultaat ook. Deze control-check-act cyclus willen we graag doorlopen in een eerlijk en open gesprek.

Om de resultaatafspraken te kunnen monitoren en ons beleid indien nodig bij te stellen, zullen we de uitkomsten moeten registreren en met elkaar vergelijken.

Dit willen we gaan doen in een monitor, zijnde een digitaal systeem waarin kindgegevens en resultaten worden geupload (alles AVG-proof uiteraard) en waaruit bruikbare informatie gehaald kan worden.

Graag zouden we dit in gezamenlijkheid willen doen met de Maastricht-Heuvelland gemeenten. Hierdoor kunnen resultaten met elkaar vergeleken worden. Het is de bedoeling dat er uit de monitor niet alleen platte informatie te behalen valt, maar dat er ook verbanden gelegd kunnen worden. Door samenwerking in onze regio hebben we meer data en daardoor betere analyses. Dit houdt echter wel in dat de monitor Europees aanbesteed moet worden.

Ten tijde van schrijven (oktober) van deze oplegnotitie is de voorbereiding voor de aanbesteding bijna afgerond, we hopen in april definitief te kunnen gunnen.

Met de data uit de monitor hopen we vragen te kunnen beantwoorden, zoals:

- Zien we nog verschil tussen doelgroeppeuters en reguliere peuters in groep 3 en wordt eventueel verschil de komende jaren steeds kleiner nu we met dit beleid zijn gestart?
- Peuters die meer uren vve afnemen, halen die sneller hun achterstand in?
- In hoeverre hebben peuters er voordeel bij als ze eerder beginnen met VVE?
- Zie je verschil in resultaten van kleuters op school die wel naar de peuteropvang zijn geweest en kinderen die niet zijn geweest?
- Lezen kinderen beter in groep 3 als ze VVE hebben gevolgd?
- Scoren we beter of slechter in vergelijking met andere gemeenten en waardoor komt dat dan?

Dit zal ons inspectierapport bij een volgende beoordeling verbeteren.

VVE coördinatie op gemeentelijk niveau

De gemeentelijke coördinatie is het laatste jaar vooral gericht op implementatie. Dit is echter nog niet afgerond. Zo hadden we gehoopt dat de resultaatafspraken, de monitor, enkele pilots en de afspraken met scholen al rond zouden zijn voor de start van het nieuwe schooljaar. Corona heeft gezorgd voor rangschikking in de prioriteiten. Thuisonderwijs, opvangen van zieken, inhalen van lesstof en het constant meebewegen in nieuwe regels en maatregelen zijn voor gegaan op de implementatie van nieuw beleid. Pas als alles wat we gepland hadden te doen, daadwerkelijk staat, kunnen we ons daadwerkelijk focussen op bijvoorbeeld evaluatie.

Andere onderdelen zijn nog niet opgepakt, zoals de inzet van de GGD, welke pas ingeregeld kan worden als de resultaatafspraken staan. Er is nog steeds veel werk wat verzet moet worden in een tumult jaar. Wij vragen hiervoor begrip van uw commissie.

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is een van de aspecten die moeilijk uitvoerbaar zijn met de huidige maatregelen rondom corona. We zouden graag een pilot doen waarbij pedagogisch medewerkers van de peuteropvang bij doelgroeppeuters thuis komen om de interactie tussen ouder en kind op het gebied van taalaanbod te versterken. Immers is het doelgroepkind, ondanks het verhoogde aanbod nog steeds het vaakst bij de ouders thuis. Daar de taal leren in een taalrijke omgeving is daarom cruciaal. **Daarbij kan een aanvullend doel behaald zijn om laaggeletterdheid bij ouders te signaleren en hen ertoe te bewegen hun laaggeletterdheid aan te pakken (link beleid laaggeletterdheid).**

Door de crisis en het aantal zieken, is de inzet van pedagogisch medewerkers hard nodig op de groepen om die open te houden. Daarbij zijn er angsten en onzekerheden om ander mensen thuis te ontvangen. Dit is dus een project dat we voorlopig in de wachtstand hebben gezet.

Ook op scholen worden ouders niet toegelaten, communicatie gebeurt telefonisch of via video-overleg. Een enkele school heeft wel gebruik gemaakt van het subsidiegeld voor ouderbetrokkenheid om hun leerkrachten te versterken om juist in deze omstandigheden ouders goed te bereiken en het goede gesprek met hen aan te gaan vanuit de behoefte van het kind en welke betrokkenheid van ouders hierbij nodig is. Hierbij worden de kinderen zelf ook betrokken. Het is te prijzen hoe scholen er desondanks alles aan doen om de connectie met de ouders, in het belang van het kind, te houden en er zoveel mogelijk uit te halen.

Dit soort pilots en ideeën zijn tevens hetgeen waarnaar de inspectie zoekt en wat ons inzicht geeft in de ouderpopulatie, wat zij nodig hebben en wat werkt.

Financiën

Door de vertraging vanwege corona, wordt er uiteraard ook minder geld uitgegeven. Dat budget blijft wel gereserveerd voor deze bestemming, dus zodra er ambtelijk en bij de partners meer tijd is, kan er doorgepakkt worden.

Wat ook blijkt uit de begroting is dat sommige onderdelen minder kosten en andere meer. Echter het gehele budget is bestemd aan het tegengaan van onderwijsachterstanden en kan daarmee binnen budget iets schuiven.

We hebben geprobeerd inzichtelijk te maken wat de realisatie is van 2019 en 2020 en dit af te zetten naar de begroting 2021 en verder. Opmerkelijk is dat het budget voor het tegengaan van onderwijsachterstanden, welke we krijgen vanuit het Rijk, hoger ligt dan we in 2019 verwacht hadden. Zo was de voorlopige beschikking 2020 €157.859, de definitieve beschikking was €166.605. Ook de voorlopige beschikking van 2021 is hoger (€ 173.556) dan we in 2019 dachten (€157.900).

We zitten ruim in ons budget en zullen eind 2022 geld overhouden. Na 2022 is het wettelijk niet meer toegestaan om het rijksbudget verder over te hevelen naar volgende jaren. Samen met team Jaarrekening en Begroting kijken we naar de mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingsopgave. Hierover wordt uw raad apart geïnformeerd. We hebben de financiële situatie in het volgende overzicht inzichtelijk proberen te maken.

Cijfermatige afrekening OAB					
inkomsten	2019	2020 begroot	2020 resultaat	2021	2022
eigen middelen	€ 119.178,00	€ 127.789,00	€ 127.789,00	€ 136.399,00	€ 136.399,00
OAB voorschot	€ 118.641,00	€ 157.859,00	€ 166.605,00	€ 173.556,00	€ 170.000,00
totaal inkomsten per jaar	€ 237.819,00	€ 285.648,00	€ 294.394,00	€ 309.955,00	€ 306.399,00
restant vorig jaar		€ 94.004,74	€ 94.004,74	€ 139.144,82	€ 111.665,82
subtotaal beschikbare middelen	€ 237.819,00	€ 379.652,74	€ 388.398,74	€ 449.099,82	€ 418.064,82
uitgaven per jaar	2019	2020	2020	2021	2022
subsidie voorschool	€ 133.610,75	€ 170.000,00	€ 129.438,00	€ 188.000,00	€ 206.000,00
inzet extra formatieruimte	€ 7.853,08	€ 713,92	€ 713,92	€ 9.234,00	€ 9.234,00
locatieplan IKC Valkenburg		€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
locatieplan IKC Broekhem		€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
locatieplan IKC Berg		€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
locatieplan IKC Sibbe		€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
communicatie ouders		€ 3.000,00	€ 4.102,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
monitoring op alle wettelijke kaders, kindprestaties en eigen prestatie afspraken		€ 10.000,00	€ -	€ 10.000,00	€ 10.000,00
externe evaluatie op resultaten				€ 4.200,00	€ 4.200,00
HBO coach op elke VVE groep					€ 28.000,00
structurele uitgaven per jaar	€ 141.463,83	€ 223.713,92	€ 174.253,92	€ 252.434,00	€ 298.434,00
pilots					
pilot ouderbetrokkenheid 2-2,5		€ 30.000,00	€ 30.000,00	€ 25.000,00	€ 20.000,00
inzet onderwijsachterstanden midden- en bovenbouw van het basis onderwijs incl. ouderbetrokkenheid 2,5-12		€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00	€ 45.000,00
project Taalklas				€ 15.000,00	€ 15.000,00
incidenteel					
advies buitenhek	€ 2.350,43				
subtotaal uitgaven per jaar	€ 143.814,26	€ 298.713,92	€ 249.253,92	€ 337.434,00	€ 378.434,00
restant	€ 94.004,74	€ 80.938,82	€ 139.144,82	€ 111.665,82	€ 39.630,82

Conclusie

Zoals eerder aangegeven is het beleid tegen onderwijsachterstanden in december 2019 door de raad vastgesteld. Een mooie planning voor de implementatie in 2020 voor een goede start na de zomer in 2020 heeft niet mogen baten. Door corona is alles anders. Wat af moet, is op tijd af. Andere zaken komen later waarbij we de prioritering leggen bij wat wettelijk van ons verwacht wordt, gevolgd door waar de inspectie belang aan hecht (niet verplichte onderdelen) en onze eigen ambities.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,
Wethouder Meijers